

efter, ligeledes at erhverve Eiendoms-Ret, hvilket Vi allernaadigst eragte at være til Landets almindelige Bedste og Fordeel, da det ikke vel kan feile, at Jorden maa overhovedet blive bedre behandlet, naar den, som dyrker den, veed og er forvissat om, at den Tid, Flid og Kræfter, han anvender paa Gaardens og Grundens Forbedring, komme ham selv og hans Børn og Arvinger efter ham til Nytte, end naar han i den Henseende lever i Uvished; ligesom Vi og allernaadigst ville se derhen, at slige Selv-Eier- eller Eiendoms Bønder ikke skulle have at befrygte, at de i Mangel af Forsvar, skulde være udsatte for Fornærmelse og Overlast; derhos vi og allernaadigst formode, at adskillige Proprietarier efterhaanden, og efter de dem af nogle Jordegods-Eiere allerede givne Exempler, ville finde deres Regning og Fordeel ved, efter Omstændighederne, enten at overdrage Eiendoms Ret til deres Fæste-Bønder, eller at give dem Arve-Fæste: saa ville Vi allernaadigst anordne, ligesom Vi og hermed allernaadigst anordne og befale:]

§ 1. [Det skal være Enhver Jordegods-Eier til ladt, til hans Fæste-Bonde at afstaae og overdrage Eiendoms-Ret over hans i Fæste havende Gaard og det paa saadanne Vilkaar, som de imellem sig kunde forenes om, enten at Bonden udbetaler en vis Kapital, eller og at han forbinder sig til, bestandig at erlægge en vis bestemt aarlig Afgift i Penge, Korn eller andre Varer; da Sælgeren eller forrige Eier bliver, som første og fornemmeste Panthavere, for saadan aarlig Afgift prioriteret i Gaarden og dens Besætning, næst efter de Kongelige Skatter og frem for alle andre Panthavere, i hvad Forskrivning de end maatte have.]

§ 2. [Da adskillige Jordegods-Eiere have foredraget, hvorledes de forhindres fra at gjøre en og anden Indretning, som blandt andet kunde have til Hensigt at forvandle Fæste-Bønder til Selv-Eier-Bønder, ved det at F. 15 Mai 1761 forbyder at skille en Herregaard fra dens Bønder, og at disponere saaledes over Bønder-Godset, at det derved kommer i flere Eieres Hænder; saa have Vi allernaadigst funden for godt, hermed ei alene aldeles at ophæve dette Forbud, som desuden synes at betage Vedkommende Eieres Raadighed over deres eget, men vi ville endog, for at facilitere den indretning med Selv-Eier-Bønder, at særdeles Kongelig Naade bevilge og tillade, at naar en Eier af en fri og komplet Sædegaard til

samtlig eller nogle af hans Fæste-Bønder afstaaer Eiendoms-Ret over deres i Fæste havende Gaarde, paa de Vilkaar, at de bestandig til ham og følgende Hoved-Gaardens Eiere skulle erlægge en vis bestemt aarlig Afgift, da maa han ikke alene reservere sig og Hoved-Gaarden Herligheden til de afhændede Bønder-Gaarde, af Jagt-Rettighed, Sigt- og Sage-Fald, Birke-Rettighed, Ret til at forrette Skifter m. v.; men de saaledes bortsolgte Bønder-Gaarde maae fremdeles, og saalænge de forblive i Selv-Eieres Hænder, ansees at høre under Hoved-Gaarden, og beregnes blandt det Hartkorn, som udfordres til at komplettere den, saa at, i hvor saa Fæste-Bønder Hoved eller Sæde-Gaarden end beholder tilbage, maa den dog eragtes at være komplet, og ifølge deraf beholde den samme Frihed for at svare Skatter og Tiende m. v., og de samme Privilegier, som den tilforn havt haver. Derimod skal den Sæde-Gaards-Eier, som saaledes, ved at afhænde Godset, reserverer sig Herligheden derover, og vil fremdeles have det beregnet under hans Hoved-Gaards Hartkorn, være ansvarlig til de Kongelige Skatter og Kontributioner deraf, i det Tilfælde at Selv-Eier-Bonden ikke er i Stand til samme at betale; hvorved vedkommende Oppebørsels-Betjentere dog have at holde sig Vores Lovs Bydende i 5 B. 14 Kap. 37. Art. nøie efterrettelig, saa at ifald de, uden Herligheds-Eierens Samtykke, lade Vore Skatter henstaae hos Selv-Eier-Bonden over et halvt Aar i det længste, da skal det ansees som en Gjæld, de have betroet Bonden, uden at de derfor have nogen Tiltale til Herligheds-Eieren eller nogen Prioritet i Gaarden og dens Besætning. I den Henseende skal det og alle Tider meldes til Amtstuen, naar og paa hvilke Vilkaar en Bondegaard saaledes bliver afhændet, paa det at Amts-Forvalteren eller den, som oppebærer de Kongelige Skatter, kan vide, hvem han haver at vende sig til, og hvorledes han haver at forholde sig, om Skatterne ikke i rette Tid blive betalte. Kan Husbonden, førend han overlader Bønderne i en By Eiendoms-Ret, bringe dem ud af Fællesskab, ved at dele af Jorden imellem dem, saaledes at enhver faaer fin Jord for sig, da er det saameget bedre. Dersom Bønderne, efter at de have faaet Eiendoms-Ret, selv ville foretage saadan Deijing, da bør forrige Huusbonde, som Herligheds Eier, derudi ikke være dem hinderlig, men meget mere behjælpelig.]